

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av gymnasieskolors åtgärder vid
fusk gällande Kunskapsgymnasiet Stockholm med
Kunskapsskolan i Sverige AB som huvudman i Stockholms
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Kunskapsgymnasiet Stockholm med Kunskapsskolan i Sverige AB som huvudman i Stockholm kommun avseende kvaliteten i skolenhetens åtgärder vid fusk. Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Följande frågeställningar ingår i granskningen:

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?
2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 1. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 finns granskningens författningsstöd. I denna granskning använder Skolinspektionen begreppet "vilseledande" som synonym till begreppet "fusk".

Beslut

Rektorns ledning och samordning av arbetet för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Kunskapsgymnasiet Stockholm uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att rektorns ledning och samordning av arbetet med åtgärder vid fusk i **hög utsträckning** ger lärarna förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Lärarnas beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper

Kunskapsgymnasiet Stockholm uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen gör en samlad bedömning att lärarnas arbete med åtgärder vid fusk i **hög utsträckning** ger dem beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper.

Utiifrån Skolinspektionens kvalitetskriterier har utredningen visat att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Rektorns ledning och samordning

Lärarnas förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att ge lärarna förutsättningar att arbeta för att utveckla sin bedömningspraktik samt deras möjligheter att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande.

Lärarnas förutsättningar att arbeta med sin bedömningspraktik för att motverka vilseledande

Granskningen visar att rektorn möjliggör för lärarna att arbeta med bedömning och betygssättning på ett sätt som stärker lärarnas beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid att utveckla sitt arbete med att utforma och genomföra bedömningssituationer på sätt som minskar risker för fusk. Lärare uppger i intervju att den individuella planeringstid de har möjliggör för dem att ansvara för att utforma bedömningssituationer så att elevers försök till vilseledande i så hög grad som möjligt kan undvikas. Samtidigt framgår det tydligt i intervju med såväl lärarna som med rektorn att det mesta av skolans utvecklingsarbete sker i samverkan lärarna emellan.

Lärarnas förutsättningar att samverka för att stärka beredskapen mot vilseledande

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka i syfte att stärka sin beredskap att motverka och upptäcka vilseledande.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna har tid och forum att samverka kring frågor om hur de ska kunna motverka och upptäcka fusk när de utformar och genomför olika bedömningssituationer. Enligt lärarna samverkar de i hög grad och de delar med sig till varandra. Diskussioner om hur de ska förebygga fusk är återkommande enligt lärarna. Rektorn uppger i intervju att gemensamt arbete utgör en stor del av skolans pedagogik och att lärarna därför arbetar mycket tillsammans. Enligt lärarna och rektorn för de i kollegiet en kontinuerlig diskussion om rättssäkra examinationer, bland annat har de flera gånger diskuterat hur de ska utforma gymnasiearbetet på ett sätt som motverkar fusk. Det framgår även av intervju med lärare att de i hög grad arbetar tillsammans kring bedömning och i deras bedömningsdiskussioner är frågor om vilseledande högaktuella.

Rektorns erbjudan till lärarna om kompetensutveckling gällande vilseledande

Granskningen visar att rektorn skaffar sig kännedom om lärarnas behov av kompetensutveckling gällande frågan om vilseledande vid bedömningssituationer och erbjuder vid behov sådan.

Av granskningen framgår att rektorn skapar sig en bild av hur lärarnas behov ser ut genom olika samtal såsom medarbetarsamtal och samtal i ämneslagen där rektorn ibland deltar. Rektorn skapar sig även en bild av hur behoven ser ut genom de verksamhetsbesök rektorn genomför. Rektorn uppger sig ha identifierat att lärarna generellt behöver stärka sin kompetens när det gäller användningen av AI bland annat för att bättre kunna rusta eleverna att använda AI på rätt sätt i sitt lärande.

Vidare framgår det av granskningen att rektorn ser till att lärarna får kompetensutveckling gällande AI-användning vilket även stärker dem i deras förmåga att upptäcka och motverka vilseledande. Vid skolan finns en lärare som är AI-ansvarig och en lärare som är IKT-ansvarig och de båda ger enligt rektorn personalen ett stort stöd i hur den kan finna fördelar med AI, som lärarna sedan kan förmedla till eleverna. Inför innevarande läsår hade personalen sex heldagar tillsammans då de båda lärarna genomförde olika fortbildningspass som syftade till att stärka personalen i deras arbete kring AI-användning. Den IKT-ansvarige läraren hade även separata pass för den grupp som består av sju förstelärare. Enligt rektorn arbetar skolan för att lärarna ska få den kompetensutveckling de behöver och det finns även stöd från huvudmannen kopplat till detta. Skolan har bland annat anordnat workshops där lärarna har fått testa olika system och verktyg och enligt rektorn på så sätt vidgat och stärkt sina kunskaper. Lärare uppger i intervju att en lärare på skolan har fått ett uppdrag att genomföra utbildningsinsatser om AI samt att de framöver kommer att få mer fortbildning som är inriktad mot hur de kan arbeta med olika typer av provuppgifter och examinationer.

Samordnad information på skolan

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete med att samordna information om betyg, rättigheter och skyldigheter på skolan och som inkluderar frågor om vilseledande. Skolinspektionen har även granskat rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt och att lärarna ska informera eleverna på skolan om vad som är tillåtet och inte i anslutning till bedömningstillfällen.

Rektorns arbete med att samordna information om vilseledande på skolan

Granskningen visar att det finns information som innefattar skolenhetens förhållningssätt och rutiner för att hantera fusk. Informationen är samordnad, enhetlig och väl avvägd.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att det på skolenheten finns samordnad och enhetlig information om betyg och elevers rättigheter och skyldigheter som även inkluderar frågor om vilseledande. Av insänd

dokumentation framgår att skolreglerna tydliggör vad som gäller vid examinationer och av elevintervjuerna framgår att eleverna är medvetna om reglerna. Det framgår av intervjuer med lärare att eleverna vid uppstart av termin, av nya arbetsområden samt inför prov får enhetlig och likvärdig information om bland annat betyg och skolregler. Reglerna återfinns även på skolenhetens hemsida.

Det framgår vidare av granskningen att den information som är relaterad till vad som gäller vid fusk och som eleverna får av lärarna är väl avvägd och tar inte omotiverat stort utrymme från undervisningen. Enligt rektorn har skolans studiecoacher ett uppdrag att guida och stötta eleverna till att bli alltmer självgående. Information om vad som gäller på skolan och om elevers rättigheter och skyldigheter är därav mest intensiv under elevernas första år även om den återkommer och repeteras löpande. Lärare uppger i intervju att de ägnar mest tid till dessa frågor vid de första informationstillfällena. Efterhand behövs mindre tid eftersom eleverna då vet vad som gäller.

Rektorns arbete för att lärarna ska utgå från gemensamma förhållningssätt

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna konsekvent tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande vilseledande och användning av generativ AI.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna tillämpar gemensamma förhållningssätt gällande vilseledande. Av intervju med rektorn framgår att skolledningen har sett till att det finns rutiner för vad som ska betraktas som fusk och hur fusk ska hanteras samt skapat förutsättningar för lärarna att tillsammans diskutera frågor som rör fusk och användning av AI-verktyg för att kunna utveckla och revidera rutinerna vid behov. Enligt rektorn är dessa frågor, inte minst frågor om AI-användning, aktuella för skolans huvudman som har en AI-policy vilken rektorn har anpassat till skolenheten. Skolans rutiner finns tillgängliga för hela personalgruppen i den gemensamma digitala arbetsytan och enligt rektorn påminner skolledningen i olika forum om rutinerna och vad som framgår av skolreglerna. Vidare följer rektorn vid behov upp med ämnes- respektive programlagsledare samt med enskilda lärare gällande gemensamma förhållningssätt. Enligt intervjuade lärare finns en samsyn i kollegiet kring vilseledande och hur det ska hanteras. Det framgår av intervjuer med rektorn och med lärarna att ett övergripande mål på skolan är att skapa en god skolkultur vilket bland annat innebär att eleverna ska få kunskaper i sina ämnen samt även lära sig att ta eget ansvar. Ett led i det är att rusta eleverna för framtiden genom att lära dem att använda AI på ett gynnsamt sätt. Lärarna uttrycker i intervju att lärarna på skolan har blivit bättre på att beskriva för eleverna när AI kan vara tillåtet att använda och inte. Det framgår av intervjuer med både elever och lärare samt med rektorn att skolan har tillgång till en AI-tjänst som eleverna har introducerats i genom en utbildning där de med stöd fick prova och öva.

Rektorns arbete för att lärarna ska informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att lärarna bedriver ett aktivt arbete för att göra informationen om vad som gäller vid vilseledande känd bland eleverna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna informerar eleverna om vad som gäller på skolenheten. Enligt rektorn och lärarna får eleverna alltid tydliggöranden kring vad som ligger till grund för betygssättning samt information om sina rättigheter och skyldigheter vid skolstart och sedan återkommande, exempelvis inför större examinationer och nationella prov då lärarna repeterar reglerna. Rektorn berättar också i intervju att skolan har ett årshjul och att det där framgår att studiecoacherna i början av terminerna samt löpande under läsåret ska informera eleverna om bland annat vad som gäller vid examinationer.

Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

Här har Skolinspektionen granskat rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för att hantera vilseledande samt för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna.

Rektorns arbete för att det ska finnas gemensamma arbetssätt för att hantera vilseledande

Granskningen visar att rektorn verkar för att det ska finnas gemensamma arbetssätt på skolenheten för hur situationer där en eller flera elever fuskar ska hanteras. Rektorn ser även till att de involverade får ett aktivt stöd i sådana situationer.

Det framgår av granskningen att skolenheten har en fastställd och tydlig arbetsgång vid situationer där elever vilseleder eller försöker vilseleda. Av intervjuer med lärare och med rektorn framgår att skolan har rutiner för hur de ska hantera fusk. Enligt lärare framgår det exempelvis av skolreglerna vilka steg som ska tas när fusk upptäcks. Av dokumentation från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av framgår att en lärare som konstaterat att en elev har fuskat anmäler det till elevens mentor samt delger eleven att examinationsuppgiften ogiltigförklaras. Samtal sker därefter med eleven och om eleven inte fyllt 18 år bjuds vårdnadshavaren in. Det framgår även av insänd dokumentation att den enskilda läraren får stöd i arbetet med att hantera situationer där elever vilseleder eller försöker vilseleda samt att det är rektorn som beslutar om vilka konsekvenser fusk ska få utifrån fastställda regler. Av intervju med rektorn framgår att rektorn alltid blir inkopplad i de samtal som förs i samband med att en elev har fuskat eller försökt att fuska. Enligt rektorn genomför skolenheten oftast även en utredning för att ta reda på orsakerna till att eleven försökt fuska. För att stödja eleven kan elevhälsan kopplas in. Även elevens studiecoach (mentor) kan enligt rektorn få ett utökat uppdrag när det handlar om att stötta eleven avseende studiestrategier och planering.

Rektorns arbete för att de gemensamma arbetssätten ska vara kända bland lärarna

Granskningen visar att rektorn verkar för att skolenhetens gemensamma arbetssätt är kända bland lärarna.

Av granskningen framgår att rektorn ser till att lärarna känner till rutinerna för hur de ska hantera situationer där elever vilseleder. Enligt lärarna så är arbetssätten tydliga och lärarna uppger i intervju att rektorn har sett till att lärarna känner till skolans arbetssätt. Av uppgifter från såväl rektorn som lärarna används bland annat personalens uppstarts dagar till att gå igenom regler och rutiner. Enligt rektorn går de vid behov även igenom rutinerna vid ämnes- och programlagsmöten och lärare uppmanas att höra av sig till ämnes- eller programslagedare eller sin närmaste chef om de har frågor kring de överenskomna arbetssätten. Av intervju med rektorn framgår att skolan har en utpekad person som fungerar som mentor och ser till att nyanställda får en introduktion om hur en studiecoach arbetar samt även får träffa skolans IKT-ansvarig som informerar om hur personalen arbetar med AI.

Lärarnas beredskap och arbetssätt

Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande samt lärarnas arbete för att utveckla sina bedömningssituationer.

Lärarnas arbete med att utforma bedömningssituationer för att motverka vilseledande

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet med att utforma bedömningssituationer och uppgifter som blir underlag för bedömning och att de i detta arbete gör avvägningar för att minska risken för fusk.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt med att utforma bedömningssituationer så att risker för vilseledande ska minskas. Av intervjuer och av insänd dokumentation framgår att eleverna skriver de allra flesta av sina prov och delar av gymnasiearbetet i en låst digital plattform. I de fall någon lärare låter eleverna skriva en del av en examinerande uppgift i ett öppet dokument ser läraren till att följa upp med exempelvis muntliga genomgångar för att säkra elevens faktiska kunskaper. I en del ämnen använder läraren plattformen även för uppgifter som inte är examinerande, exempelvis berättar en lärare att elevernas förberedelser för en litteraturanlys i svenska genomförs i den låsta plattformen. Det framgår också tydligt av intervjuer med lärarna att de i hög grad strävar efter att eleverna ska få möjlighet att visa sina kunskaper på flera sätt, vilket även handlar om att lärarna ska kunna känna sig säkrare i att de sammantaget får ett tillförlitligt bedömningsunderlag i och med att eleverna har kunnat visa att de har förstått. Lärare säger bland annat i intervju att de ofta följer upp texter som elever

lämnar in genom att eleverna får göra en presentation och muntligt redogöra för uppgiften de gjort. En sådan uppföljning kan också ske under ett seminarium där de tillsammans kan diskutera de aktuella frågorna. När det gäller gymnasiearbetet framgår det av intervjuer med såväl rektorn som med lärarna att kollegiet tillsammans under föregående läsår genomfört ett antal förändringar avseende upplägg och genomförande. De har lagt in två lektionspass i veckan under år 3 där handledarna diskuterar och följer upp arbetet med eleverna för att säkerställa deras kunskaper. Skolan har också lagt upp arbetet så att eleverna redan under år 1 får träna akademiskt skrivande och när de påbörjar gymnasiearbetet så skriver eleverna de första delarna i den låsta plattformen. Rektorn uppger i intervju att en utpekad lärare har ett särskilt ansvar för processen kring gymnasiearbetet. Läraren ser till att deadlines tydliggörs för eleverna och kontrollerar att eleverna följer processen. Enligt rektorn tillåter de inte att en elev lämnar in ett färdigt arbete som handledaren inte har kunnat följa framväxten av. Dessutom är handledarna enligt rektorn noga med att ge eleverna återkoppling under arbetets gång.

Av granskningen framgår att lärarna brukar diskutera med eleverna om vad som uppfattas vara fusk samt att eleverna är ansvariga för sina egna kunskaper. Det framgår också tydligt av intervjuer att det är lärarnas ambition att lära eleverna att använda AI som ett verktyg för sitt lärande på ett korrekt och säkert sätt. Enligt rektorn behöver lärarna ytterligare utveckla arbetssätt och undervisningsmetoder som involverar AI så att eleverna får kunskap om hur de kan lära med hjälp av AI. Av lärarintervjuer framkommer bland annat att lärare, men även externa föreläsare, kan diskutera med elever om hur de kan använda AI i olika arbetsmoment samt be eleverna själva reflektera över när det passar respektive när det inte fungerar att använda AI. Lärare uppger att de tydliggör för elever att AI kan användas i övningsuppgifter men inte i examinerande uppgifter eftersom lärarna behöver bedöma elevernas faktiska kunskaper. Elever uppger i intervju att det är tydligt när och på vilka sätt de får använda sig av generativ AI. Enligt några elever berättar lärarna vid uppstart vad de får och inte får göra samt hur de kan använda AI. Enligt eleverna har lärarna under innevarande läsår tydliggjort vad som är fusk och vad som sker om elever fuskar samt vad de som lärare förväntar sig av eleverna. Eleverna ger som exempel på vad som räknas som fusk, exempelvis att i sitt eget namn använda AI-genererad text eller att plagiera någon annans text. Vidare framkommer av intervju med några elever att lärarna ofta brukar säga till dem att det är viktigt att lära sig saker själva.

Lärarnas arbete för att utveckla sin bedömningspraktik

Granskningen visar att lärarna följer upp bedömningssituationer och betygsgrundande underlag i syfte att utveckla sin bedömningspraktik och tar i detta arbete hänsyn till de risker som finns i syfte att motverka fusk. Vidare visar granskningen att lärarna arbetar för att hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen.

Det framgår av granskningen att lärarna på olika sätt utvärderar ändamålsenligheten i examinerande uppgifter samt av genomförandet av olika examinationer, bland annat i syfte att komma fram till hur de ska minimera risken för fusk. Lärare uppger i intervju att de träffas i sina ämneslag en gång i veckan

och där ofta diskuterar hur väl olika bedömningsunderlag och bedömningssituationer fungerar. Vidare berättar lärarna att de i olika spontana möten också kan lyfta frågor om fusk och otillåten AI-användning samt att de arbetar med att fusksäkra olika examinationsformer.

Vidare framgår det att lärarna på olika sätt arbetar för att kunna hålla sig uppdaterade med teknikutvecklingen. En lärare, som är IKT-ansvarig på skolan, berättar i intervju att hen testat mycket själv, för att ta reda på vad som går att göra med hjälp av olika AI-verktyg och vad som inte går. De erfarenheterna delar läraren sedan med sig av till sina kollegor. Enligt både rektorn och lärarna arbetar kollegiet mycket tillsammans i många olika frågor och inte minst när det gäller arbetet som rör hur de ska upptäcka, motverka och hantera fusk. Lärarna lär sig på vilka sätt eleverna fuskar eller försöker att fuska genom att diskutera vilka metoder eleverna använt i aktuella fuskärenden och blir på så sätt skickligare på att upptäcka fusk. En lärare berättar att det vid ett tidigare tillfälle upptäckte att en elev lyckats fuska vid ett prov som genomfördes i den låsta plattformen. Tillsammans med skolans IT-ansvarige samt med hjälp av leverantören av plattformen genomförde läraren en utredning för att ta reda på hur detta hade kunnat ske. Det framkommer även av intervjuer med såväl rektorn som med lärarna att skolans AI-ansvarige har i uppdrag att genomföra olika utbildningsinsatser för att bland annat stärka lärarna i att motverka otillåten användning av AI. Huvudmannen erbjuder också vid vissa tillfällen lärarna att delta i olika utbildningsinsatser. Framöver kommer lärarna exempelvis att få träffa en AI-ingenjör för att ställa frågor kring användning av AI.

Upptäcka och hantera vilseledande

Här har Skolinspektionen granskat lärarnas beredskap för att upptäcka och hantera situationer där elever vilseleder.

Lärarnas beredskap för att hantera situationer där elever vilseleder

Granskningen visar att lärarna har beredskap i form av strategier och arbetssätt för att upptäcka och hantera situationer där en eller flera elever vilseleder.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar aktivt med att informera eleverna om vad som gäller vid vilseledande och vilka konsekvenser fusk kan få. Lärarna uppger i intervju att de informerar eleverna i dessa frågor vid uppstart av en termin samt sedan återkommande under mentorstid. Elever uppger i intervju att lärarna inför ett nytt område informerar dem om vad som är tillåtet och inte och att lärarna inför prov alltid går igenom vad som gäller samt att de i övrigt regelbundet repeterar skolreglerna. Enligt intervjuade elever får de information redan under det första gymnasieåret om vilka konsekvenser det blir om någon skulle fuska.

Det framgår av granskningen att lärarna har strategier för att upptäcka vilseledande vid bedömningssituationer på plats i en lektionssal. Av intervjuer med såväl lärare som med rektorn framgår att vid prov samlar lärarna in elevernas mobiltelefoner samt ser till att det inte finns något under stolen eller på elevens bord. Enligt en lärare så behöver de be eleverna lyfta upp sina datorer samt visa sina armar för att eventuella fuskklappar ska kunna undanröjas. Eleverna får inte prata med varandra och har skärmväggar mellan sina platser. Det är heller

inte tillåtet att lämna lektionssalen i samband med prov för att exempelvis besöka toaletten. De prov eleverna gör på plats i lektionssal skriver de även i en låst digital provplattform.

Av granskningen framgår också att lärarna har ändamålsenliga strategier för att uppmärksamma fusk vid bedömningssituationer som eleverna delvis utför utanför lektionstid. Det framgår av insänd dokumentation att rena inlämningsuppgifter inte förekommer, vilket innebär att lärarna inte använder uppgifter som eleverna uteslutande genomfört utanför lektionstid som en betydande del av bedömningsunderlaget. Inlämningsuppgifter som delvis genomförs i samband med lektion kan utgöra en mindre betydande del av ett bedömningsunderlag och i de fall en lärare är osäker på om inlämningen faktiskt speglar elevens kunskaper får eleven göra kompletteringar för att läraren ska kunna vara säker på elevernas faktiska kunskaper. Det framgår av intervjuer med lärare att handledarna genom avstämmningar går igenom elevernas gymnasiearbeten och att de inte får lämna in en färdig text som handledarna inte haft möjlighet att ta del utav under processens gång. Lärare uppger i intervju att de vid opponeringen av gymnasiearbetet kan ställa tämligen specifika frågor, vilka till exempel tydliggör om eleverna verkligen förstår vad de skrivit i sin analys. Enligt lärarna var det förra läsåret ett antal elever som misstänktes ha fuskat i framtagandet av gymnasiearbetet. Eleverna fick då göra om vissa delar.

Av granskningen framgår också att lärarna är särskilt uppmärksamma i samband med nationella prov, i syfte att minska riskerna för fusk. Av intervju med rektorn och med några lärare framkommer att vid nationella prov är provvakterna noggranna med att kontrollera att eleverna inte tar med sig något otillåtet hjälpmedel in i salen. Enligt rektorn minskar de även risken för fusk genom att låta fler vuxna närvara vid provtillfället, som kan ge olika tydliggöranden till elever som behöver det. I vissa delprov är det enligt lärarna dock svårt att fullt ut säkerställa att elever inte kan fuska, exempelvis vid det muntliga framförandet i ämnet svenska. Några lärare uppger att de dock tror att det generellt är mindre sannolikt att elever försöker fuska vid de nationella proven eftersom de själva inser att de har så mycket att förlora på det.

Slutligen framgår det av granskningen att lärarna generellt använder de gemensamma arbetssätt som finns på skolenheten för att göra överväganden och hantera situationer som handlar om vilseledande. Intervjuer med lärare och med rektorn visar att den överenskomna arbetsgången vid fusk framgår av skolreglerna. Enligt lärare så följer de skolans konsekvenstrappa vid vilseledande. De avbryter provet när de uppmärksammat att en elev fuskat, informerar elevens mentor och sedan genomför de olika samtal. Det framgår av intervjuer med lärare och med rektor att det varierar vilka som deltar i samtalen, variationen beror på om eleven har vilselett tidigare och om eleven är myndig. Vid misstanke om fusk brukar lärare konsultera en kollega för att de tillsammans ska kunna bedöma om eleven inte gjort ett prov eller en uppgift på egen hand, dessutom konfronteras eleven. Står ord mot ord så brukar lärarna ställa kunskapsfrågor till eleven. Lärarna uppger i intervju att arbetsgången när en elev fuskat är tydlig samt att rektorn har sett till att lärarna känner till vilka arbetssätt som gäller. Rektorn uppger sig i intervju vara övertygad om att lärarna vet hur de ska hantera situationer där elever fuskar eller försöker fuska och enligt rektorn så agerar lärarna och skolan direkt när situationer av fusk inträffar.

På Skolinspektionens vägnar

X Robert Östberg

Beslutsfattare

X Britta Seeger

Föredragande

Signerat av: Britta Seeger

I handläggningen av ärendet har även utredarna Pia Almarlind och Anders Haglund medverkat.

Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i gymnasieskolors arbete med och beredskap för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av måluppfyllelse och kunskaper.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Inom granskat område bedöms om verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning leder och samordnar rektorn skolans arbete för att lärarna ska ha förutsättningar att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Förutsättningar för att motverka och upptäcka vilseledande
- Samordnad information på skolan
- Organisation och stöd i situationer när elever vilseleder

2. I vilken utsträckning har lärarna beredskap och arbetssätt för att hantera och vidta åtgärder i situationer där elever försöker vilseleda vid bedömning av måluppfyllelse och kunskaper?

Kvalitetskriterier:

- Utformning och uppföljning av bedömningssituationer och betygsunderlag
- Upptäcka och hantera vilseledande

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen intervjuade elever och personal på Kunskapsgymnasiet den 1 och 2 september 2026. Intervjuerna genomfördes digitalt via länk av utredarna Britta Seeger och Pia Almarlind.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- två gruppintervjuer med elever; den ena gruppen bestod av fyra elever som studerar på samhällsvetenskapsprogrammet år 2 respektive 3 och den andra gruppen av fem elever som studerar på ekonomiprogrammet år 2 respektive 3
- två gruppintervjuer med lärare; den ena gruppen bestod av fyra lärare som undervisar på samhällsvetenskapsprogrammet och den andra gruppen bestod av lärare som undervisar på ekonomiprogrammet.
- en intervju med skolenhetens rektor och den biträdande rektorn.
- dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från de digitala intervjuerna och getts tillfälle att yttra sig.

De samlade iakttagelserna från alla verksamheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2027.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionen ska granska verksamheters kvalitet

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹

Betyg ska utgå från en bedömning av elevens kunskaper

I skollagen (2010:800) anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen). I förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (nedan Lgy25)² anges att rektorn, som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan, har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy25, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen). Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (15 kap. 24 § andra stycket skollagen).³ Vid betygssättning i ett ämne på en nivå som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl (15 kap. 25 a § skollagen).⁴ Läraren ska vid

¹ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

² Lgy25 gäller för utbildningar som påbörjas från och med 1 juli 2025. Se förordning (2024:662) om ändring i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025 (benämns Lgy11).

³ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (SFS 2022:146).

⁴ Se lag om ändring i skollagen (2010:800) SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller

betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive ämne (Lgy25, avsnitt 2.5 Bedömning och betyg).⁵

I gymnasieskolan får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper (5 kap. 17 § första stycket 2 skollagen). En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § tredje stycket skollagen).

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har (Lgy 25, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter). Alla som arbetar i skolan ska i skolans arbete med normer och värden uppmärksamma de möjligheter och risker som den ökande digitaliseringen medför. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen (Lgy25, avsnitt 2.2 Normer och värden).

fortfarande i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Äldre lydelse: Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

⁵ Äldre lydelse (Lgy11): Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs (SKOLFS 2022:13).

